

Використання віртуальних навчальних середовищ Edmodo та Easygenerator у професійній підготовці майбутніх учителів іноземної мови

Інформатизація вітчизняної іншомовної освіти є одним із найактуальніших напрямів її розвитку вже близько 30 років, що відображено в чинній освітньо-нормативній документації. Наприклад, в Указі Президента України "Про Національну доктрину розвитку освіти", запровадження інформаційних технологій в освітніх закладах тлумачиться як пріоритетний напрям державної політики [5]. В матеріалах указу рекомендується здійснювати:

- комп'ютеризацію навчальних закладів;
- запроваджувати інформаційні технології;
- забезпечувати відповідну підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

В іншому указі "Про Національну стратегію розвитку України на період до 2021 року" перераховано можливі *заходи* забезпечення інформатизації вищої освіти, до яких серед інших належить створення *інформаційної системи підтримки освітнього процесу*. У документі наголошується на необхідності розробки *безпечного навчального середовища* з метою:

- удосконалення навчально-виховного процесу;
- забезпечення доступності та ефективності освіти;
- підготовки молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [6].

Розглянуті вимоги дають нам підставу зробити висновок про **доцільність** вивчення та запровадження віртуальних навчальних середовищ (ВНС) у підготовку майбутніх учителів іноземної мови.

На нашу думку, використання ВНС може виконувати в даному контексті такі *функції*: 1) підвищувати ефективність навчального процесу у мовних ВНЗ; 2) сприяти накопиченню студентами знань і досвіду роботи з ними для здійснення подальшої педагогічної діяльності, викладаючи ІМ у середніх навчальних закладах.

Метою нашої статті є порівняння можливостей використання ВНС Edmodo та Easygenerator для реалізації зазначених функцій.

Розглянемо детальніше поняття "**віртуальне навчальне середовище**". Воно розглядалось у працях вітчизняних і зарубіжних науковців (В. Ю. Биков, 2010; В. В. Лапінський, 2008; S. Britain, O. Liber, 1999; M. Weller, 2007; M. Peat, 2000; Y. Xu, H. Park, Y. Baek, 2011; S. Reese, 2015; C. Davis, 2015 та ін).

За визначенням В. Ю. Бикова, *навчальне середовище* – це штучно побудована система, структура та складові якої створюють необхідні умови для досягнення цілей навчально-виховного процесу [2: 60]. Автор поділяє такі середовища на 2 типи:

- *закриті* (традиційні, що існують і функціонують на рівні конкретного навчального закладу) [1];
- *відкриті* (в структурі яких передбачається цілеспрямоване використання засобів, технологій та інформаційних ресурсів глобального освітнього простору в навчально-виховному процесі) [3: 4].

Поняття "*віртуальне навчальне середовище*" в освіті тлумачиться S. Britain, O. Liber як веб-платформа для цифрових компонентів навчальних курсів, що зазвичай використовується в межах освітніх закладів. Середовища дозволяють групувати учасників навчального процесу з метою подальшого виконання ними певних ролей і завдань, а також оцінювати їх успішність у межах структури курсу [7]. ВНС розглядається і як програмна система, створена для підтримки навчального процесу у дистанційній освіті, де на відміну від керованого навчального середовища властивий акцент на управлінні навчальним процесом [4]. Як показав аналіз існуючих ВНС, їх можна розподілити на наступні **різновиди**:

- з наявними порталами для вчителя (Moodle, Edmodo, Fronter, Blackboard, Ilias, Smart School та ін.), без таких порталів (LinguaLeo, DuoLingo, Busuu тощо).

Середовища з порталом для вчителів передбачають можливість створення та видалення ними контенту у відповідності до вимог навчального процесу, а також оцінювання та спілкування з суб'єктами навчання. У свою чергу, ВНС без порталу для вчителів зумовлюють самостійне, некероване використання суб'єктами навчання ресурсів, наявних у середовищах, що може бути корисним у самоосвіті;

- платні (Frog, Kaleidos), із платними та безкоштовними пакетами (Easygenerator та ін.), безкоштовні (Edmodo, SLoodle).

Розглянемо детальніше платформи Edmodo та Easygenerator, на базі яких працюють відповідні ВНС:

1. Платформу **Edmodo** було створено в 2008 році в Чикаго (штат Іллінойс) американськими освітянами Н. Боргом, Дж. О'Харою та К. Хаттер з метою оптимізації роботи середніх навчальних закладів. Сьогодні кількість користувачів платформи сягає понад 75 тисяч. Edmodo надає їм наступні *можливості* (див. табл. 1):

Таблиця 1

**Особливості використання Edmodo у професійній підготовці
майбутнього вчителя іноземної мови та в школі**

	Для вчителя / викладача	Для учня / студента
Для організації навчання	<ul style="list-style-type: none"> • педагог має можливість створювати необмежену кількість навчальних груп і підгруп у них; • середовище дозволяє розміщувати текстові повідомлення, завдання з вільною відповіддю, 5 видів інтерактивних вправ і організовувати голосування <i>англійською мовою</i>; • Edmodo дозволяє прикріплювати інформацію з ПК, посилання з Інтернету і файли з бібліотеки середовища (яку може створити сам педагог чи використати бібліотеки інших педагогів) у всіх медіа-форматах (текстовому, графічному, відео- та аудіо-); • програма перевіряє роботу суб'єктів навчання та рахує кількість балів за завдання за попередньо заданими критеріями, а також загальну успішність кожного з них за 100-бальною системою; педагог перевіряє лише завдання з вільною відповіддю; • педагоги можуть встановлювати зв'язки між групами та ділитися матеріалами; • вони можуть публікувати повідомлення для всієї групи та розсилати персональні повідомлення; • у разі необхідності можна видалити відповідь учня / студента і надати йому можливість повторного виконання; • Edmodo редагує текст вправ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Edmodo є безкоштовним середовищем і має мобільну версію; • середовище має інтуїтивно зручний інтерфейс, що нагадує Facebook, і тому простий у використанні; • виконуючи завдання, учні / студенти можуть прикріплювати медіафайли зі свого ПК у текстовому, графічному, відео- чи аудіоформаті; • середовище періодично пропонує виконати додаткові завдання від яких учні / студенти можуть відмовитись, якщо перші не є релевантними; • виконавши завдання, суб'єкти навчання можуть переглянути свої бали і помилки; • при виникненні труднощів, можна задати педагогу запитання у коментарях до вправи чи попросити його перезавантажити відповідь.

Реєстрація	<ul style="list-style-type: none"> • під час реєстрації педагог надає досить детальну інформацію про навчальний заклад, де він працює, його географічне розташування, предмет / дисципліну, що викладається, та вік учнів, з якими він планує працювати в Edmodo; 	<ul style="list-style-type: none"> • учні / студенти не можуть створити свій аккаунт без педагога, вони можуть лише приєднатися до групи за запропонованим груповим кодом; • учні / студенти можуть увійти до групи, просто ввівши ім'я та прізвище, від них не вимагається номер мобільного чи адреса електронної пошти. Якщо учень / студент надає свою електронну адресу при реєстрації, то на неї висилатимуться повідомлення про оновлення на сайті (наприклад, нові завдання, вправи чи повідомлення);
Безпека	<ul style="list-style-type: none"> • Edmodo пропонує педагогу пройти верифікацію свого профілю, надавши електронну адресу вебсайту свого навчального закладу. 	<ul style="list-style-type: none"> • учні / студенти не можуть приватно спілкуватись один з одним; педагог завжди може контролювати, що відбувається на Edmodo; • середовище не відслідковує географічне розташування учнів / студентів; • програма не передає особисту інформацію суб'єктів навчання третій стороні, наприклад, із рекламними цілями; • у випадку з молодшими школярами та підлітками практикується контроль роботи дитини на вебсайті з боку батьків, для яких передбачено окремий портал [9].

Таким чином, можна зробити висновок, що Edmodo – це захищена платформа для навчальної взаємодії педагогів і суб'єктів навчання, що традиційно використовується для виконання учнями ЗНЗ і студентами ВНЗ практичних завдань (у тому числі з Іноземної мови).

2. У свою чергу, **EasyGenerator** – це програмне забезпечення для електронного навчання, в основу якого покладено науково обґрунтовану покрокову розробку навчальних курсів. В теперішньому вигляді Easygenerator існує з 2010 року під керівництвом голландського освітянина Каспера Спіро. Платформа нараховує понад 8000 користувачів з 144 країн світу. Вона надає 14-денний безкоштовний пробний період, а далі користувачі можуть обрати безкоштовний або один із платних пакетів (до 69\$ на місяць).

У 2014 році К. Спіро організував апробацію роботи платформи в Україні, яка проводилась у Житомирі 17-ма програмістами.

Середовище пропонує такі технічні *можливості* (див. табл. 2):

Таблиця 2

Особливості використання Easygenerator у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови та в школі

	Для вчителя / викладача	Для учня / студента
Для організації навчання	<ul style="list-style-type: none"> • педагогу пропонується скласти навчальні курси <i>будь-якою мовою</i>, слідуючи покроковим рекомендаціям. При цьому безкоштовний план дозволяє створити лише 10 курсів; • Easygenerator допомагає визначити навчальні цілі, спираючись на потреби (проблеми) суб'єктів навчання, розбити їх на завдання, виокремити об'єкти та критерії оцінювання і на цій основі сформулювати зміст навчального курсу та оцінити його результати; • програма дозволяє розміщувати текстову інформацію, завдання на вільну відповідь, пропонує 7 видів інтерактивних вправ, та інші функції: hotspot, сценарій, ранжування тексту та інші (загалом 14). Безкоштовний план передбачає лише завдання на вільну відповідь та True/False (Single Choice); • платформа дозволяє прикріплювати файли текстового та графічного форматів і посилання на відео / аудіо; педагог може створити з цих файлів бібліотеку; • програма дозволяє співавторство, тобто двоє зареєстрованих користувачів можуть робити курс сумісно, з різних ПК, проте жоден з них не може змінити тему курсу. Можливе оцінювання курсів незареєстрованими користувачами; • педагог може переглядати результати своїх учнів чи студентів, проте у безкоштовному плані – це лише загальні результати 10-х останніх. 	<ul style="list-style-type: none"> • вимоги середовища до побудови курсів зумовлюють урахування навчальних потреб учнів / студентів, обмеження кількості матеріалів курсу тими, що потрібні для реалізації його цілей і будуть оцінюватись; • учні / студенти можуть не лише виконувати інтерактивні вправи, але й покроково вивчати теоретичні матеріали курсу; • учні / студенти можуть переглядати результати своєї роботи; • керівництво Easygenerator періодично надає платний план безкоштовно для українських навчальних закладів у зв'язку зі складною політико-економічною ситуацією [8].

Таким чином, основною відмінною рисою ВНС Easygenerator є його вагома теоретична обґрунтованість, що дозволяє суттєво підняти якість змісту курсів і, відповідно, освоєння навчальних дисциплін. За своєю специфікою це середовище має комплексний характер, оскільки воно розраховане не лише на виконання учнями чи студентами практичних завдань, але й покрокове вивчення теоретичних матеріалів.

Порівнюючи особливості використання середовищ Edmodo та Easygenerator у професійній підготовці майбутніх учителів ІМ, ми можемо сформулювати їх переваги та недоліки (див. табл. 3):

Таблиця 3

Порівняння можливостей ВНС Edmodo та Easygenerator у професійній підготовці майбутніх учителів ІМ

	Edmodo	Easygenerator
--	---------------	----------------------

Переваги	<ul style="list-style-type: none"> • безкоштовність; • простий інтерфейс; • високий рівень безпеки суб'єктів навчання; • можливість створювати та використовувати бібліотеку розроблених вправ; • можливість прикріплювати файли з ПК, а також посилання на документи, відео та аудіо з Інтернету; • можливість публікувати повідомлення, завдання на вільну відповідь, інтерактивні вправи 5-ти видів та організовувати голосування; • можливість перезавантажити відповідь учня чи студента; • можливість відстежити прогрес суб'єктів навчання у 100-бальній системі; • співпраця Edmodo з іншим ресурсом – Playposit (який дозволяє створювати інтерактивні вправи з використанням відеофайлів), що полегшує реєстрацію учнів / студентів у другому. 	<ul style="list-style-type: none"> • можливість покроково побудувати курс, який дозволить організувати вивчення теоретичного матеріалу найкращим чином; • можливість використовувати для цього запропоновані середовищем підказки; • можливість редагувати матеріали курсу потрібну кількість разів, поки вони не набудуть потрібного змісту і форми; • можливість створювати та використовувати бібліотеку завантажених файлів; • можливість додавати інформацію в 14 форматах, серед яких 7 видів інтерактивних вправ (у найдорожчому пакеті); • наявність таких функцій, як hotspot, ранжування, тощо; • можливість розробляти навчальні курси сумісно з колегою; • можливість використання будь-якої мови.
----------	---	--

Продовження таблиці 3

Недоліки	<ul style="list-style-type: none"> • необхідність почати і закінчити текст вправи чи завдання за один сеанс; • неможливість використати іншу мову крім англійської; • незручна навігація: щоб знайти якусь вправу, потрібно прокручувати всю історію публікацій у групі. 	<ul style="list-style-type: none"> • складна послідовність роботи і навігація на сайті; • неможливість використовувати всі різновиди вправ у всіх пакетах крім найдорожчого; • неможливість перевірити результати всіх учнів / студентів у жодному пакеті крім найдорожчого.
-----------------	---	---

Підсумовуючи сказане, ми можемо зробити висновок, що обидва розглянутих середовища можуть посісти гідне місце у процесі підготовки майбутніх учителів ІМ до професійної діяльності, проте Edmodo краще підходить для розвитку умінь і навичок, а Easygenerator – для засвоєння теоретичних знань. Ці ВНС сприяють активізації пізнавальної діяльності та дозволяють обирати оптимальну швидкість засвоєння матеріалу. Додатковими перевагами інтеграції ВНС із аудиторними формами навчання є, на нашу думку, такі:

- 1) засвоюється більше матеріалу, ніж у традиційному форматі;
- 2) автоматизований контроль знань і навичок дозволяє більш об'єктивно та оперативно їх оцінити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Биков В. Ю. Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти / В. Ю. Биков // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – 2010. – №. 9. – С. 9-15.

2. Биков В.Ю. Навчальне середовище сучасних педагогічних систем / В.Ю. Биков // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Україно-польський журнал. [за ред.: І. Зязюна, Н. Ничкало, Т. Левовицького, І. Вільш] – Вид. IV. – Ченстохова: Вид-во Вищої Педагогічної Школи у Ченстохові. – 2004. – С. 59–80.

3. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища педагогічних систем відкритої освіти / В. Ю. Биков // Наукові записки. – Випуск 77. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2008. – Частина 1. – С. 3-12.
4. Віртуальне навчальне середовище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lp.edu.ua/node/2363>
5. Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку освіти" (від 17.04.2002 № 347/2002) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
6. Указ Президента України "Про Національну стратегію розвитку України на період до 2021 року" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>
7. Britain S. A Framework for Pedagogical Evaluation of Virtual Learning Environments". JISC Technology Applications Programme / S. Britain, O. Liber. – Manchester: University of Manchester. – Report 41. – 1999. – 46 p.
8. Features // Easygenerator [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.easygenerator.com/features/>
9. Privacy // Edmodo [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.edmodo.com/privacy>